

"เสียงผู้หญิงเพื่อสันติภาพโลก" (Women Voice for Peace)

ณ ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล
วันพฤหัสบดีที่ 26 กันยายน 2545 เวลา 09.00 น.

ผมมีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาเปิดการประชุม “เสียงผู้หญิงเพื่อสันติภาพ” หรือ Women Voice for Peace ซึ่งเสถียรธรรมสถานได้ร่วมกับสตรีกลุ่มต่างๆ จัดขึ้นในวันนี้

เราต้องยอมรับว่าผู้หญิงมีเกินกว่าครึ่งหนึ่งของโลกเพียงเล็กน้อย มากกว่าผู้ชาย แต่พลังของผู้หญิงเป็นพลังที่มีความสำคัญสูงมาก แต่ยังถูกใช้น้อย ซึ่งอาจจะเป็นด้วยเหตุ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ในอดีตกาลเรามองว่าผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้าน ผู้หญิงจะต้องเป็นช้างเท้าหลัง และผู้หญิงมักจะเรียนหนังสือน้อยกว่าผู้ชาย ผู้ชายต้องออกมาต่อสู้ฝ่าฟันกับชีวิตข้างนอก นั่นเป็นภาพในอดีต และยังคงเป็นจริงอยู่ แม้ว่าความเป็นจริงนี้จะลดน้อยลงไปมาก แต่ยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบัน ประการที่สอง ซึ่งเป็น ความจริงแห่งสังคมทั้งหมด ทั้งในวันนี้และตลอดไป คือผู้หญิงเป็นผู้ให้กำเนิดลูก สายสะดือถูกตัดออกจากรก แต่สายใจยังคงมีตลอดชีวิต เพราะความเป็นแม่ที่รักลูกมีอยู่ตลอดไป และหัวใจของแม่ที่ทุ่มเทให้ลูกมีมากเหลือเกิน ฉะนั้น ความรับผิดชอบในเรื่องของลูกจึงเป็นเรื่องใหญ่สำหรับผู้หญิง จึงทำให้ผู้หญิง ต้องลดบทบาทของตนเองไปมากด้วยส่วนที่เป็นสายใจที่ยังผูกพันกับลูก ฉะนั้น ผมไปประชุมที่ไหนก็ตาม ผู้นำของโลกทั้งหลายจะมีผู้หญิงน้อยมาก เพราะผู้หญิงเข้าไปสู่วงการต่างๆ น้อย เพราะเนื่องจากการกิจของความผูกพันแห่งสายใจที่มีต่อลูกและครอบครัว

ในชีวิตของผม ต้องเรียนว่าผูกพันกับผู้หญิงคือแม่ เพราะผมเป็นคนใกล้ชิดกับแม่มากที่สุด จึงเข้าใจว่าแม่คิดอย่างไรกับลูก แล้วพอมามีภรรยา ก็เห็นภรรยาที่คอยดูแลเอาใจใส่และรักลูกมาก ฉะนั้น ความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับลูก สามีและครอบครัวเป็นพิเศษที่ทำให้กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ลดไป แต่หัวใจของผู้หญิงนั้น เป็นใจที่มีความสงบสุข ถ้าเราพูดถึงคำว่า Peace หรือ สันติภาพ แน่แน่นอนว่า ถ้าพลังของผู้หญิงออกมาขับเคลื่อน สันติภาพย่อมเกิดขึ้นแน่นอน เพราะผู้หญิงจะมีความอดทนสูงจะมีความสุขรอบคอบสูง และผู้หญิงจะมีการห่วงหาอาลัยรักสูง ฉะนั้น

เรื่องของสันติภาพ ผู้หญิงจะมี บทบาทมากกว่าหากว่าผู้หญิงได้รับการมีส่วนร่วม ผมก็เช่นเดียวกัน บางครั้งความรู้สึกทางอารมณ์จากการทำงาน จากที่ต้องถูกบีบคั้นหลายเรื่อง จิตใจบางครั้งเริ่มจะกร้าว ผมกลับไปบ้าน ลูกสาวเข้ามาใกล้ มาพุดมายุ และมาดูแลพ่อ สิ่งเหล่านี้ก็หลุดพ้นและหายไปทันที นี่คือการรู้สึกจริงๆ ของชีวิตจริงที่ ผมขอเล่าให้ฟัง ดังนั้น ผมจึงบอกว่าถ้าการที่ผู้หญิงจะมีบทบาทต่อการสร้างสันติภาพโลกนั้น เป็นสิ่งที่เปี่ยมพลังที่สูงมาก ต้องยืนยันยืนยันว่าเป็นพลังที่สูงมาก

รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลแรกในโลกที่กำลังจะมีกระทรวงที่เรียกว่า Human Security หรือความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งบางคนไม่เข้าใจไปนึกว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นคนละเรื่อง ความจริงแล้วในจุดนั้น คำว่า Human Security เป็นคำที่สหประชาชาติเพิ่งเริ่มใช้ ซึ่งมีความหมาย 2 นัย นัยที่หนึ่งคือ Freedom from Fear หรือการมีเสรีภาพหรือพ้นจากความกลัว นัยที่สองคือ Freedom from Want หรือการมีเสรีภาพจากความต้องการหรือโอกาสนั่นเอง ดังนั้น กระทรวงดังกล่าวจึงเป็นกระทรวงที่มองในเรื่องของชีวิตมนุษย์ที่อยู่ในประเทศ เพื่อให้เขามีความมั่นคงในชีวิตที่ไม่มีความกลัว และทำให้เขามีความรู้สึกว่าเขามีโอกาสตลอดเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่เราต้องช่วยกันทำ

ผมจึงอยากเรียนว่าถึงแม้ว่าเราเป็นผู้ชาย แต่อย่าลืมว่าวันนี้ประเทศไทยเรากำลังต้องการพลังมาช่วยแก้ไขปัญหาของชาติ ผมคนเดียวทำอะไรไม่ได้ ทำได้เพียงช่วยคิด ช่วยผลักดัน ช่วยติดตามได้ แต่คนที่จะเป็นพลัง เช่นเดียวกับที่ภาษาอังกฤษบอกว่า Idea doesn't move the mountain, bulldozer move the mountain นั่นคือเราต้องอาศัยพลังร่วมในการขับเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่าง ความคิดเป็นส่วนหนึ่งเป็นตัวเริ่มต้น แต่ตัวพลังขับเคลื่อนนั้นเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องการ ฉะนั้น พลังขับเคลื่อนที่เป็นพลังเจียบคือพลังผู้หญิง

เมื่อแม่ชีคันสนีย์ฯ มาบอกผมว่าอยากจะให้ผมช่วยสนับสนุนในโครงการนี้ ความจริงแล้วผมได้ยื่นแต่ชื่อแม่ชี แต่มีวันหนึ่งผมนั่งดูโทรทัศน์ที่บ้าน เขาไปถ่ายเรื่องเสถียรธรรมสถาน ซึ่งผมชอบมาก ไม่รู้ว่าแม่ชีนามสกุลเสถียรสุด รู้แต่ว่าแม่ชีชื่อแม่ชีคันสนีย์ และรู้ว่าแม่ชีมีกิจกรรมเรื่องอะไรบ้าง แต่ปรากฏว่าวันนั้นได้ดูโทรทัศน์ตอนกำลังมีการปั้นบ้านดิน เพื่อใช้เป็นที่พักพิงสงฆ์ ผมบอกว่าตรงนี้ใช่เลย เพราะผมเห็นเขานำน้ำราดดินแล้วเหยียบจนเป็นโคลน นั่นคือการเรียงสภาพจิต คือจิตของมนุษย์เมื่อผ่านการใช้งานหนัก เช่นเดียวกับรถยนต์ที่ใช้งานหนัก ต้องมีการปรับเครื่องยนต์ หรือมีการปรับของล้อที่ผ่านการวิ่งมากแล้วเบียวไป เช่นเดียวกับมนุษย์ที่ทำงานหนักแล้วมีความเครียด ทำให้จิตผุดออกไปจากที่ควรจะเป็น การไปหาความสงบคือสร้างจิต นั่นคือการ ally จิตหรือการเรียงให้จิตอยู่ในเส้นตรงใหม่ ซึ่งผมดูแล้วคิดว่าใช่เลย แล้วเมื่อสร้างบ้านแล้วเป็นบ้านที่

สวย และมีความเย็น เหมาะสำหรับนั่งวิปัสสนา การวิปัสสนาเริ่มต้นด้วยการทำดิน ปั้นดิน เรียงดิน นั่นคือการทำให้นิ่ง เมื่อนิ่งแล้วจึงค่อยมองแสวงหาปัญญาใหม่ๆ เพราะความสงบที่เกิดขึ้น ผมดูแล้วผมบอกว่าใช่เลย

เมื่อแม่ชี้ๆ บอกว่าให้มาสนับสนุนโครงการนี้ ผมก็บอกว่าใช่อีก เพราะว่าผมค่อนข้างที่จะได้รับอิทธิพล (influenced) จากผู้หญิงสองคนในชีวิตคือ แม่และเมีย และวันนี้คือลูก ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่ผมเข้าใจ และอยากเห็นพลังสิ่งเหล่านี้ได้ออกมา ถึงแม้ว่าจะต้องมีการกิจของการดูแลลูกและครอบครัว แต่สามารถแสดงพลังโดยไม่จำเป็นต้องออกมามีบทบาทจนมากเกินไป จนไปไม่สามารถที่จะทำสิ่งใด คือต้องมีความสมดุลระหว่างภารกิจและหน้าที่ แต่สิ่งที่มากที่สุดคือ contribution หรือการสนับสนุนทางด้านความคิด การให้สติผู้ชาย ต้องยอมรับว่าผู้ชายทำงานหนัก และต่อสู้มาก ความกร้าวในชีวิตอาจจะเกิดขึ้น หรือความสุขรอบคอบอาจจะลดลง ถ้าผู้หญิงที่อยู่ที่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นภรรยาและลูก จะช่วยทำให้สภาพทางจิตดีขึ้น ก็จะช่วยให้สันติภาพเกิดขึ้นตั้งแต่ที่บ้าน และที่สังคมที่ผู้ชายต้องออกไปเผชิญ สันติภาพไม่ใช่เฉพาะสงครามเท่านั้น สันติภาพหมายถึงความสงบ สันติภาพที่เกิดขึ้นทั้งในครอบครัว ในสังคม ในประเทศ และในโลก

ผมไปประชุม ASEM ที่ผ่านมา ผมได้พูดในที่ประชุมผู้นำว่า ผมได้ขอแนะนำมิติการมองในเรื่องของ terrorism หรือเรื่องของการก่อการร้ายที่แตกต่างออกไป ผมมองว่าการก่อการร้ายเปรียบเสมือนเชื้อโรคที่ติดมากับโลกาภิวัตน์ เจมมองหน้าผมเหอหว่าว่าเป็นไปได้อย่างไร ผมอธิบายว่า โลกาภิวัตน์ เกิดขึ้นเพราะเทคโนโลยี ICT คือด้านสารสนเทศและสื่อสาร เทคโนโลยีสามารถทำให้การสื่อสารไม่มีช่องว่าง หรือที่เรียกว่า seem less เพราะว่าสามารถใช้ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ใส่เข้าไป ให้สามารถมีการ สื่อสารโดยไม่มีช่องว่าง แต่ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติและศาสนายังมีช่องว่าง เมื่อความเข้าใจ มีไม่พอ จะทำให้มองผิดๆ ได้ เมื่อมองผิด เข้าใจผิด ก็จินตนาการต่างๆ นานา ทำให้เกิดความโกรธ ความแค้น อะไรต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งทีนอกเหนือจากความยากจน อะไรๆ แต่ความเข้าใจในวัฒนธรรมนานาชาติ หรือ International Culture ความเข้าใจวิธีคิด ความเชื่อทางศาสนาของแต่ละคนนั้น มีผลเหมือนกันในส่วนนี้ ผมจึงบอกว่าเราไม่สามารถทำให้ไม่มีช่องว่างเหมือนกับเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ซึ่งเป็นคนละเรื่องกัน ฉะนั้น วันนี้ ASEM ทั้งหลายจะต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเข้าใจทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในวัฒนธรรมของกันและกัน

ผมได้เล่าให้เขาฟังเรื่องหนึ่งว่า คนอิตาลีกับคนเอเชียเป็นเพื่อนรักกัน ไปเรียนหนังสือด้วยกันที่สหรัฐอเมริกา เมื่อเรียนจบแล้วเพื่อนคนเอเชียไปเยี่ยมเพื่อนที่อิตาลี เพื่อนคนอ

ลาสกาดิใจเพราะเป็นเพื่อนที่รักมากในชีวิต จึงต้อนรับอย่างดี คืออาหารเย็นเลี้ยงด้วยหนอนเป็นๆ เพราะถือว่าเป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับคนที่รักมากของคนอลาสกา เพื่อนคนเอเชียกินไม่ได้จึงไม่กิน เพื่อนคนอลาสกาผิดหวังครั้งที่หนึ่ง ส่วนความผิดหวังครั้งที่สองคือตอนนอนในเวลากลางคืน ถ้าเพื่อนที่รักมากของคนอลาสกามาเยี่ยมที่บ้านต้องให้ภรรยาไปนอนด้วย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของคนอลาสกา แต่คนเอเชียบอกว่าทำอย่างนี้ไม่ได้เพราะเป็นการกระทำไม่เหมาะสม ในรุ่งเช้าเพื่อนคนเอเชียถูกฆ่าตาย เพราะเพื่อนคนอลาสกาโกรธมากเพราะมีความปรารถนาสูง มอบสิ่งที่ดีที่สุดให้แล้ว ทำไมจึงปฏิเสธเพื่อนถึงขนาดนั้น จึงฆ่าตาย แต่เรื่องนี้ไม่รู้ว่าเป็นจริงหรือเท็จ ผมฟังเขาเล่ามาอีกที แต่เป็นสิ่งที่ทำให้มองเห็นว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ดังนั้น ความเข้าใจในวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้หญิงจะเป็นคนที่เข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางศาสนา ฉะนั้น การที่มีการประชุมระดับโลกเช่นนี้ มีโอกาสที่จะถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ความเข้าใจซึ่งกันและกันนั้นจะเป็นหัวใจสำคัญอีกอันหนึ่งที่จะสร้างสันติภาพได้ในโลกนี้

ผมยินดีที่แม่ชีฯ มาปรึกษากับผมเกี่ยวกับเรื่องการประชุมเรื่องของ The Global Peace Initiative of Women Religious and Spiritual Leaders ขององค์การสหประชาชาติ ที่จะจัดขึ้นที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในวันที่ 7-10 ตุลาคมนี้ ผมคิดว่าเป็นโอกาสอันดีของประเทศไทยที่จะได้มีส่วนในการเสริมสร้างสันติภาพระดับโลก ผมจึงยินดีสนับสนุนการจัดประชุม “เสียงผู้หญิงเพื่อ สันติภาพ” ในวันที่ เป็นการรวมพลังสตรีมาร่วมกันทำงานเสริมสร้างสันติภาพของโลก พร้อมทั้งเป็นการเตรียมท่าทีของประเทศไทยในการเข้าร่วมประชุมต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ

การประชุมทุกครั้งถ้าเราไปนั่งฟังเฉยๆ แล้วกลับมา ไม่ได้ประโยชน์เลย และผมว่ามีปริมาณสูงที่เราไปเพียงแค่นั่งฟัง จดอ่อนของเราคือภาษา แต่ถ้าเราเตรียมท่าทีดีๆ เราอาจจะให้คนที่เก่งภาษาพิมพ์ให้เรียบร้อย แล้วเราอ่านก็ยังได้ไม่เป็นไร ดังนั้น เรื่องของการเตรียมท่าทีเป็นเรื่องสำคัญ และ คนที่ไปต้องเป็นคนที่มีรู้ ใฝ่ใจ และเต็มใจที่จะไป ผมไปประชุมทุกครั้ง ผมไม่มีเวลาเลย ผมรู้จักอยู่สองที่ คือห้องนอนในโรงแรม และห้องประชุมเพราะไม่มีเวลา และต้องเตรียมการประชุมตลอด ตอนเช้าตื่นมา ต้องตื่นเร็ว เพราะต้องนำเจ้าหน้าที่มาเตรียมการกัน เมื่อวานนี้เขาพูดอะไรแล้วเราจะปรับท่าทีของเราอย่างไร ถ้าไม่เช่นนั้นไม่ได้ประโยชน์ เพราะเราไม่มีโอกาสสนับสนุนในสิ่งที่เราคิด แล้วผลสุดท้ายเราจะเป็นผู้ตาม คนอื่นเขาตลอดไป เมื่อไรที่เราสามารถนำความคิดของเราใส่เข้าไป เราจะได้มีส่วนร่วมกับเขาด้วย ถึงแม้เราจะไม่ได้นำทั้งหมดทีเดียวแต่เราก็มีส่วนนำโลกได้

ผมขอเรียนว่าสมองของคนไทยไม่ได้ด้อยกว่าคนอื่น ความคิดของคนไทย จิตวิญญาณของคนไทยไม่ได้ด้อยกว่าคนอื่น เพียงแต่ว่าเราจะต้องรวมพลังกัน คิดร่วมกัน ปลอ่อยวางความเป็นตัวตนของเรา คิดอย่างเดียวกันว่าโลกควรจะไปทางไหน ประเทศควรจะไปทางไหน สังคมควรจะไปทางไหน แล้วหลังจากนั้น เราจะได้คำตอบที่ดีที่สุดสำหรับพวกเราในการเข้าไปร่วมประชุมในเวทีโลก

ผมคิดว่าวันนี้ทุกคนแสวงหาสันติภาพ ในการประชุมครั้งนี้เรามีการพูดคุยกันเรื่องอิรัก ผมไปประชุม ASEM ทุกคนเห็นว่าการใช้กรอบของสหประชาชาติ และอิรักต้องยอมโดยไม่เงื่อนไขใดๆ ซึ่งเป็นความเห็นร่วมกัน และทุกคนจะร่วมกันกดดัน ผมบอกว่าทุกประเทศในที่ประชุมนี้ต้องร่วมกันกดดันอิรัก อย่าได้ยี้กัย เพราะไม่เช่นนั้นต้องโดนถล่มแน่ ซึ่งเราไม่ต้องการผมบอกว่าการที่ซัดดัม ฮุสเซน คือ คนที่จะได้รับผลกระทบคือประชาชนของเขาเอง ซึ่งยากจนอยู่แล้วก็จะยากจนต่อไป ลำบากต่อไป หลายประเทศที่ผู้นำมุ่งจะรักษาอำนาจจนเกิดสงครามล้างเผ่าพันธุ์ ประเทศเหล่านั้นที่เคยรุ่งเรืองในอดีต จะต่ำลงไปเรื่อยๆ ที่แน่นอนคือประชาชนลำบากขึ้นเรื่อยๆ

วันนี้ ผมขอสนับสนุนสิ่งที่ท่านทั้งหลายกำลังจะช่วยกันคิดเรื่องสันติภาพ เรื่องของพลังผู้หญิงเพื่อสันติภาพ ซึ่งผู้หญิงโดยธรรมชาติเป็นผู้ที่รักสันติภาพอยู่แล้ว มีจิตใจเอื้ออาทรสูงอยู่แล้ว จะทำอย่างไรให้สิ่งเหล่านี้ได้รวมเป็นพลัง แล้วไปบอกกับโลกให้รู้ว่าสันติภาพที่แท้จริงคืออะไร แล้วเราจะ ทำอย่างไรจึงจะรวมพลังกันเพื่อสร้างสันติภาพ และการไม่มีสันติภาพไม่เป็นประโยชน์กับใครเลยแม้แต่ นิดเดียว อย่างน้อยถ้าท่านคิดถึงลูกและหลานที่ตามกันออกมานั้น จะเห็นชัดว่าความไม่มีสันติภาพทำลายเขา ทั้งโอกาส อนาคต และปัญญาของเขา

ผมหวังว่าการประชุมในวันนี้จะได้ข้อสรุปแล้วนำไปเสนอต่อที่ประชุม ณ กรุงเจนีวาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และได้เห็นศักยภาพของสตรี บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการประชุม “เสียงผู้หญิงเพื่อสันติภาพ” และขออวยพรให้การประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ ขอขอบคุณครับ